

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně **V. V.**, zastoupené JUDr. Michalem Rezkem, advokátem se sídlem Brno, Tomáškova 19, proti žalovanému **Krajskému úřadu kraje Vysočina**, se sídlem Jihlava, Žižkova 57, **za účasti J. V.**, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 8. 2006, č. j. 41 Cad 23/2006 - 33,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 8. 2006, č. j. 41 Cad 23/2006 – 33, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Prvoinstančním správním rozhodnutím č.j. 3100/2003 nez. VLK, ze dne 29. 9. 2005 odňal Městský úřad Moravské Budějovice, sociální odbor, žalobkyni dávku sociální péče ve výši 5800 Kč měsíčně s účinností od 1. 9. 2005. Šetřením zjistil, že manžel žalobkyně, panu J. V., je firmou A., a.s. vyplácena výhra v částce 11 000 Kč měsíčně, a to od února 1998 dosud. Měsíční příjem rodiny žalobkyně tak přesahuje výši jejího životního minima. Podané odvolání žalovaný rozhodnutím č.j. KUJI18647/2005 OSVZ/KUJIP00ALQXW, ze dne 9. 12. 2005 zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Krajský soud vycházel při svém rozhodování z následujícího skutkového stavu:

Žalobkyni byla na základě rozhodnutí Městského úřadu Moravské Budějovice, sociálního odboru, přiznána dávka sociální péče formou opakovaného peněžitého příspěvku podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), podle § 4 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti (dále jen „zákon o sociální potřebnosti“) a zákona č. 163/1991 Sb., o životním minimu (dále jen „zákon o životním minimu“), naposledy ve výši 5800 Kč s účinností ode dne 1. 6. 2005 po dobu

trvání podmínek. Žalobkyně pobírá rovněž dávku státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ve výši 870 Kč.

Z potvrzení společnosti A., a. s., B., S. 1a ze dne 29. 7. 2005, vyžádaného Městským úřadem Moravské Budějovice, je panu J. V. jmenovanou společností vyplácena pravidelná výhra ve výši 11000 Kč měsíčně od února 1998 dosud. Na základě tohoto sdělení vyzval Městský úřad Moravské Budějovice dne 2. 8. 2005 žalobkyni, aby se 24. 8. 2005 dostavila ke konzultaci týkající se dávky sociální péče, která je jí poskytována. Současně úřad žalobkyni požádal o předložení smlouvy či dohody, na jejímž základě je jejímu manželovi výhra vyplácena. Správní orgán prvního stupně žalobkyni poučil, že pokud tak v daném termínu neučiní, bude jí dávka podle § 106 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení odňata. V písemné reakci na tento přípis žalobkyně spolu s manželem poukázali na to, že výhra je příjmem podle § 10 odst. 1 písm. h) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon o daních z příjmů“) a jako taková se podle § 6 odst. 1 písm. a) bodu 5. zákona o životním minimu za příjem pro posuzování sociální potřebnosti nepovažuje. Pokud jde o příjmy podle § 6 odst. 1 písm. j) tohoto zákona, tj. další opakující se nebo pravidelné příjmy, je podle nich nutno si uvědomit, že jde o příjmy, které nelze vymezit odkazem na ustanovení zákona o daních z příjmů. Dne 1. 9. 2005 oznámil Městský úřad v Moravských Budějovicích žalobkyni a jejímu manželovi zahájení správního řízení o odejmutí dávky sociální péče a vyčíslení přeplatku. Rozhodnutím č.j. 3100/2003 nez. VLK, ze dne 29. 9. 2005 Městský úřad žalobkyni dávku odňal.

Odvolání žalobkyně žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Dospěl k závěru, že příjem z výhry je pravidelný, opakující se a odvolatelka s manželem z něj mohou zabezpečovat své základní životní potřeby. Výše příjmu přesahuje zákonem stanovenou částku jejich životního minima i jejich skutečné náklady na pokrytí životních potřeb. Podmínka sociální potřebnosti pro poskytování dávky sociální péče, stanovená v § 1 zákona o sociální potřebnosti tak není splněna. Podle § 6 odst. 1 zákona o životním minimu se kromě příjmů uvedených pod písmeny a) až i) považují za příjem také další opakující se nebo pravidelné příjmy [písm. j)]. Výhra manžela žalobkyně tento charakter vykazuje.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl krajský soud k závěru, že správní orgány postupovaly správně. Výklad právní úpravy odpovídající argumentaci žalobkyně a osoby zúčastněné na řízení by byl dle jeho názoru zcela v rozporu se základními zásadami zákona o sociální potřebnosti, stanovenými v jeho § 1. Rovněž podle krajského soudu je výhra vyplácená manželovi žalobkyně v pravidelných měsíčních splátkách ve výši 11 000 Kč od února 1998 opakujícím se pravidelným příjmem pro žalobkyni a jejího manžela, a je proto třeba posuzovat jej podle § 6 odst. 1 písm. j) zákona o životním minimu. Tento pravidelně se opakující příjem je podle soudu započitatelným příjmem, který pokryje zabezpečení základních životních potřeb žalobkyně a jejího manžela, jelikož převyšuje výši jejich životního minima i jejich skutečné náklady na pokrytí životních potřeb. Žalobu proto jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

Rozsudek soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností. Jako důvod uvedla nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Příjem, který je předmětem daně a je zákonem o životním minimu přesně charakterizován jako příjem podle § 6 odst. 1 písm. a), nelze podle ní současně subsumovat písmenu j) téhož ustanovení. Stěžovatelka nesouhlasí s názorem žalovaného, kterému přisvědčil i krajský soud, že pod ustanovení § 6 odst. 1 písm. j) citovaného zákona lze subsumovat veškeré příjmy bez ohledu na to, zda jsou či nejsou předmětem daně či jaký je

jejich původ. Jedná se totiž o základní identifikační rozdíly při provádění právní kvalifikace příjmů pod jednotlivá písmena citovaného ustanovení. Pokud by skutečně měly být i příjmy, které jsou dle § 6 odst. 1 písm. a) předmětem daně z příjmů a nejsou přitom od této daně osvobozeny, podřazeny pod písmeno j) tohoto ustanovení, jeví se ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) jako nadbytečné. Rozřazení příjmů do jednotlivých kategorií má však podle stěžovatelky své opodstatnění a nadbytečným není. Účelem je zde předejít libovůli a obcházení zákona a s ohledem na zásadu právní jistoty jasné stanovení pravidel pro právní kvalifikaci příjmů.

Dle rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 30. 4. 2001, č.j. 21/8669/2/2001 pak není výhra ve veřejné zákaznické hře Monopoly příjmem rozhodným pro poskytování dávek sociální péče. Nebylo proto možné, aby správní orgán po stěžovatelce spravedlivě žádal ohlášení tohoto příjmu, neboť nepodléhá ohlašovací povinnosti.

Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Stěžovatelka uplatnila důvod kasační stížnosti uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Vzhledem k tomu, že skutkový stav, tak jak byl zjištěn krajským soudem, stěžovatelka nijak nezpochybnila a Nejvyšší správní soud jej považuje za dostatečně zjištěný, vycházel z něj sám i v řízení o kasační stížnosti.

O stížních námitkách uvážil Nejvyšší správní soud takto:

Podle § 6 odst. 1 písm. a) zákona o životním minimu se za příjem považují z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a nejsou přitom od této daně osvobozeny, tyto příjmy:

1. příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky uvedené v § 6 odst. 1 a 10 zákona o daních z příjmů,
2. příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti uvedené v § 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů,
3. příjmy z kapitálového majetku uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až e) a písm. g) zákona o daních z příjmů,
4. příjmy z pronájmu podle § 9 zákona o daních z příjmů,
5. ostatní příjmy uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) až g) zákona o daních z příjmů, a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu daně z příjmů a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů; příjmy z podnikání jsou však u osoby, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů, předpokládané příjmy, a výdaji vynaloženými na jejich dosažení, zajištění a udržení jsou předpokládané výdaje, na jejichž základě byla stanovena daň paušální částkou.

Podle písmena j) tohoto ustanovení se za příjem považují další opakující se nebo pravidelné příjmy.

Podle § 10 odst. 1 zákona o daních z příjmů jsou ostatními příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku, pokud nejde o příjmy podle § 6 až 9, zejména

- a) příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem (samostatně hospodařícím rolníkem),
- b) příjmy z převodu vlastní nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru nebo spoluvlastnického podílu na nich, movité věci a cenného papíru s výjimkou uvedenou v § 4,
- c) příjmy z převodu účasti na společnosti s ručením omezeným, komanditisty na komanditní společnosti nebo z převodu členských práv a povinností k družstvu a majetkových podílů na transformovaném družstvu 13) s výjimkou uvedenou v § 4,
- d) příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví, včetně práv autorských a práv příbuzných právu autorskému, 10)
- e) přijaté výživné, důchody 11) a obdobné opakující se požitky s výjimkou uvedenou v § 4,
- f) podíl společníka obchodní společnosti s výjimkou společníka veřejné obchodní společnosti, komplementáře komanditní společnosti nebo podíl člena družstva na likvidačním zůstatku při likvidaci společnosti nebo družstva a nebo podíl majitele podílového listu z podílu připadajícího na podílový list při zrušení podílového fondu, s výjimkou splynutí nebo sloučení podílového fondu,
- g) vypořádací podíl při zániku účasti společníka obchodní společnosti, s výjimkou společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti, nebo při zániku členství v družstvu a další podíl na majetku družstva, 13)
- h) výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování s výjimkou uvedenou v odstavci 3 písm. b) a v § 4,
- ch) ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a ceny ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže, anebo jde o soutěžící vybrané pořadatelem soutěže, s výjimkou uvedenou v § 4,
- i) příjmy, které společník veřejné obchodní společnosti nebo komplementář komanditní společnosti obdrží v souvislosti s ukončením účasti na veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti od jiné osoby než od veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti, v níž ukončil účast,
- j) příjmy z převodu jmění na společníka a příjmy z vypořádání podle zvláštního právního předpisu, 70)
- k) příjmy z jednorázového odškodnění budoucích nároků na náhradu za ztrátu příjmu na základě písemné dohody o jejich úplném a konečném vypořádání mezi oprávněným a pojišťovnou 73) s výjimkou uvedenou v § 4.

Za rozhodné pro posouzení věci považuje Nejvyšší správní soud následující: výhra v loterii je předmětem daně z příjmů fyzických osob a není přitom od této daně osvobozena. Z tohoto druhu příjmů se za příjem pro účely zákona o životním minimu považují ty, jež jsou uvedeny v ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona o životním minimu. Jedná se o taxativní výčet, kdy pod bodem 5. je uvedeno *ostatní příjmy uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) až g) zákona o daních z příjmů*. Pro účely zákona o životním minimu a na něj navazující zákony tedy zákonodárce - nepochybně vědomě - další příjmy uvedené v § 10 odst. 1 zákona o daních z příjmů [písmena h) až k)] do rozhodného příjmu nezahrnul. Byť tak Nejvyšší správní soud v zásadě přisvědčuje úvaze krajského soudu o rozporu dané právní úpravy se zásadami zákona o sociální potřebnosti, je současně toho názoru, že citované znění právních předpisů je natolik jednoznačné, že v podstatě vylučuje možnost jakéhokoli jeho „překlenutí výkladem“. Jediný v úvahu připadající postup, který mohl krajský soud v daném případě zvolit, bylo podání podnětu Ústavnímu soudu podle článku 95 odst. 2 Ústavy ve spojení s § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Krajský soud však takto nepostupoval a místo toho podřadil výhru v loterii zcela nepřípadně ustanovení § 6 odst. 1

písm. j) zákona o životním minimu a klasifikoval ji tím jako *další opakující se nebo pravidelné příjmy*. Takový výklad nemůže Nejvyšší správní soud akceptovat, a to z několika důvodů.

Jednak je dle jeho názoru v přímém rozporu s koncepcí daného zákonného ustanovení (čímž plně přisvědčuje argumentaci stěžovatelky v podané kasační stížnosti) a je zřejmé, že nemohl být záměrem zákonodárce. Dále pak vychází z toho, že výhra v loterii je opakujícím se plněním. Tak tomu ovšem není. Byť v dané věci byla výhra vyplácena manželů žalobkyně v měsíčních splátkách, nic to nemění na jednorázovosti výhry jako takové. Nejenže tedy soud (jakož i správní orgány před ním) chybně právně kvalifikovaly výhru jako příjem zahrnovaný do rozhodného příjmu pro účely zákona o životním minimu (resp. o sociální potřebnosti), ale braly ji navíc jako opakující se plnění, kterým svou podstatou není.

Ze všech výše uvedených důvodů je na místě uzavřít, že krajský soud, jakož i před ním žalovaný, dospěly k chybným právním závěrům, pokud zahrnuly výhru manžela žalobkyně do příjmů rodiny rozhodných pro posouzení nároku na dávku sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti. Na výhru se tedy nevztahovala oznamovací povinnost podle § 106 zákona o sociálním zabezpečení a pokud stěžovatelka tento příjem správnímu orgánu neoznámila, nelze ji za to jakkoli sankcionovat. Vyplácení dávky tak nebylo neodůvodněné, naopak neoprávněným shledal Nejvyšší správní soud její odnětí.

Při úvaze, zda využít možnosti skýtané článkem 95 odst. 2 Ústavy, tj. předložit věc Ústavnímu soudu k posouzení souladu § 6 odst. 1 písm. a) zákona o životním minimu s ústavním pořádkem, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že by se jednalo o úkon nadbytečný, a za současného právního stavu z procesních důvodů předem neúspěšný, neboť zák. č. 483/1991 Sb. byl již zrušen a s účinností od 1. 1. 2007 nahrazen zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Dikce tohoto zákona je v rozhodných ustanoveních odlišná od zákona o životním minimu a výhry z loterií a her již do rozhodného příjmu rodiny zahrnuje [srov. § 7 odst. 1 písm. f) citovaného zákona].

S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud zjistil naplnění důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., zrušil dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Brně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud podle ust. § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným tímto rozsudkem. V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. července 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

